Број 105 — У Новом Саду у суботу 14. (27.) маја 1911. — Година XLVI

»Застава« излази сваки дан де[illegible], а недељом и понедељком

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаљу на један месец 2 кр. 70 пот. за четврт године 8 круна Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 3 кр. 25 п. за четврт године 9 кр. 75 пот. — За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Ванредним бројевима од петка цена је: На пола године 2 круне, на целу годину 4 кр. За стране земље годишње 6 круна 50 потура.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 потура од сваке врсте оваких ситних слова

Уредништво »Заставе« је у кући г. Јована Т Чавића. — Администрација »Заставе« налази се у кући, где је Милетићева штампарија у главној улици бр 20.

Дописи шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији »Заставе«,

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура

Чек-конто 12008.

Русија и Турска.

Руски посланик у Цариграду, Чариков, сасвим је изненада потражио Рифат пашу, турскога министра спољних послова Запо део је питање о Црној Гори. Оцртао је невољу, у којој се налази Црна Гора. У Црну Гору стижу све нови и нови бегунци из побуњених крајева, нарочито нејач. Одбори на Цетињу и Подгорици, који помажу бегунце, исцрпели су сва средства. Народ у Црној Гори не може више да даје, не може ни влада, а бегунци траже хлеба. То је једно зло. Друго је зло, што је Турска навукла толико војске на црногорску границу, да у Црној Гори постоји бојазан, да Турска спрема напад на Црну Гору.

У Цариграду су се и преплашили и зачудили кад су дознали, да је Русија истакла на површину црногорско-турско питање Полузванична „Петроградска телеграфска агенција“ узрујала је још већма духове. Та је агенција обавестила свет, да се Црна Гора притужила руској влади, да је руска влада увидела оправданост тужбе црногорске, али није хтела ништа да предузима, док није добила дозволу руског цара. Затим је „Петроградска телеграфска агенција“ представила тако ствар, да је Русија у Цариграду веома оштро и одлучно изнела црногорске тегобе. Данас тврде, да то није било онако оштро, него пријатељски.

Главно је, да је било. И главно је, да је Турска изјавила, да она не мисли без узрока напасти Црну Гору, а што купи војску, то је да угуши арбанашки устанак.

Врло је тешко још данас увидети: Шта се иза брда ваља Једно стоји: да Црна Гора има данас рачуна са Турском. Још од јесенас она издржава силне бегунце из Турске, издржава их и данас, а издржаваће их без сумње још неко време. Чо вечност, а и међународна правила не дозвољавају јој, да бегунце враћа натраг. Но осим тога морала је у новије време да држи на својој граници према Албанији доста јаку војску, јер се у близини те границе лила крв. Све је то стало си ромашну Црну Гору доста трошка.

Било је вероватно, да ће Црна Гора за све то тражити од Турске накнаде, а чули су се гласови, да она то неће тражити само у новцу, него и земљишту. Говорило се о изравнању и заокружењу границе: о Плаву и Гусињу.

Могуће је, да Турска хоће ово да избегне, те зато довлачи на црногорску границу онолику војску. А ко зна шта све још може бити у ствари?

Но је сигурно, да је најновије руско држање према Турској изазвало велику пажњу у политичком свету.

Скоро у исти мах кад је изашло на јавност, да се Русија нешто тужи у Цариграду, изашао је у руском „Новом Времену“ чланак о Босфору и Дарданелима. „Новоје Времја“, које стоји врло близу влади, истиче, да је животно питање по Русију, да изађе на главна мора. Русија је подносила многе жртве и водила ратове да до тог дође, али до сада без успеха.

Морамо се запитати: Стоји ли ово у свези са данашњим кораком руске владе у Цариграду? Да Русија није никад до данас губила из вида слободан пролаз кроз Босфор и Дарданеле, јасно је. А мора се признати, да је заиста животно питање по Русију, да се дочепа слободних мора. Онако велика држава као Русија, нема мора, које би било целе године слободно од леда. Отуда видимо тежњу Русије да заузме Цариград, или бар да добије слободан пут кроз Босфор и Дарданеле.

Може бити да би у томе успела, али се Европа боји, да би тада Русија тежила, да оне уске пролазе осигура тако, што би заузела земљиште око њих, а ту је и Цариград.

Руске владе су покушале, да добију пролаз кроз Дарданеле и са приволом Турске и против приволе њене. Покушале су да добију те пролазе и у друштву с Аустријом и против Аустрије и у друштву с Енглеском и против Енглеске. Није никако ишло. Сви су се бојали тога, да онако велика држава као што је Русија добије нов, велики услов за свој напредак и развитак. Бојале су се тога, да Русија дође у близину Балкана, где има толико Словена к ји симпатишу с њом. Тој мисли да дође до згодног мора, жртвовала је Русија све друго, и то једино у стању је да проту мачи оне иначе велике и чудновате промене у руској политици.

У један мах, дала се Русија натоцијати да затражи сигуран излаз на незалеђено море у далекој источној Азији. То ју је довело до рата с Јапаном који се није сретно свршио по Русију. Данас и опет, у повећаној мери, упире Русија своје погледе на Дарданеле. То ју је довело, да данас „стоји добро“ и с Француском, и с Енглеском, али и с Немачком и Аустријом. Лепа је ствар стајати са сваким добро, али то има и црну страну. Јер то значи уједно, не стајати можда ни с ким онако добро, да би се жртвовао за њу.

Незадовољена Русија, незадовољена у својим животним интересима свакојако је велика опасност по мир. А може се рећи то исто и о Црној Гори. Она је стерана у онакве границе, да се не може развијати. А слично важи и за некоје друге државе.

Према оваквим приликама видећемо тек доцније јасно: шта управ смера онај руски корак у Цариграду.

Нови Сад, 14. маја.

Распуст српског народног црквеног сабора. Из Будимпеште јављају, да је краљевски комесар на српском народном црквеном сабору, Рохоњи, поднео ово дана министар-председнику извештај, и да је на основу тог извештаја решено, да се сабор распусти и да нови избори за народно црквени сабор буду у исто време, када и избори за земаљски сабор Хрватске и Славоније. Овако гласи та вест. Да може бити нечега у ствари, сведочи и то, што су самосталци изоставили из мировинске уредбе оно одређење, да та уредба ступа у живот само онда, кад ступи у живот и нова уредба о дотацији свештенства. Самосталци су уграбили прилику да не расправљају нацрт дотационе уредбе, јер је нацрт те уредбе управо шкандал. Никоме не би дошао згодније распуст или одгода сабора но самосталцима. Они су ми-

---

ПОДЛИСТАК.

БЛАГО

— **Фрања Молнар.** —

(Догађа се прво на железничкој станици, а затим на Маргитином острву. Лица: 1. Једна дама, која је сретно провела лето без мужа у Татри и који сад долази кући, да заједно с мужом отпутује у Adinkerke-La-Panue, на белгијску морску обалу, где је све тако јефтин и што је скоро исто то што и Остенде. 2. Њен муж, који је на станици очекује. — Улази воз).

Муж: Здраво, анђелче.

Жена: Здраво, ах, ала добро изгледаш. Де да те видим? Не, рђаво изгледаш. Ходи овамо на светлост. Да, добро изгледаш. А зашто изгледаш тако рђаво?

Муж: Сви ми кажу...

Жена: А шта је ново код куће?

Муж: Ништа, анђелче, баш ништа. У опште нигде ништа ново. Дани се несносно нижу један за другим (Зева).

Жена: Но, хајдмо. Хајдмо кући?

Муж: Не. Ићи ћемо некуд да вечерамо. Хајдмо на Маргитино острво.

(Седну у кола. — На острву).

Жена: Па шта је ново код куће?

Муж: Већ сам ти рекао, ништа. Ама баш ништа.

Жена: Има ли нафталина?

Муж: Тога... тога баш нема.

Жена: Зашто?

Муж (уздишући): Јер више не треба.

Жена (забринуто га гледа).

Муж: Зато се не треба одмах поплашити. Мољци су нешто мало штете нанели. Мало су штете нанели.

Жена: Шта су урадили?

Муж: Па шта су могли учинити мољци? Јели су чоје. Ја једем говеђа меса, а мољци чојана меса. Све то није ништа. Појели су завесу.

Жена: Боже! Коју?

Муж: Ону, што је пред мојим писаћим столом, на земљи.

Жена: На земљи? Завеса?

Муж: Шта сам рекао завесу? Мали персијски ћилим су појели.

Жена: Који су ћилим појели?

Муж: Што сам ти за рођен дан купио.

Жена: Па за рођен дан си ми купио бунду?

Муж: Па и њу су појели.

(Велика пауза).

Жена: Па шта онда нису појели?

Муж: Све, анђелче, што год су само могли, све су појели. Сви мољци су јула месеца код нас становали, што не би била баш бог зна каква штета, али су се добро наждерали, па то је штета Доста су лепих модерних кривих линија начинили по ћилимовима.

Жена: Па и то су појели?

Муж: Но јеси ли чула, да њих нису појели? То је мољцима у то доба деликатес; јер они то обично само с јесени једу. То је њима у марту бресква. Али не чини ништа.

Жена (утучена): То је лепо. Али зашто није Ержа пазила?

Муж: Ержу сам отпустио — због белог веша.

Жена (страшним и упутним погледом га погледа).

Муж: Знаш приликом селидбе украла је сав штафир.

Жена: О каквој то селидби говориш? Па ја о томе не знам ништа! Дакле, селили смо се?

Муж: Зар нисам рекао? Гле, како сам се забрбљао. (Смеје се). Хаха! Зар ти нисам већ казао?

Жена: Ниси.

Муж: Знаш, толико имам сад посла, то трчкарање код полиције... па сам заборавио. Газда нам је за новембар отказао, а ја сам се одмах иселио, јер ћемо ући у нову кућу.

Жена (поплашено): А ја то нисам ни знала! Па колико је коштало сељење?

Муж: О, врло мало. На два фијакера смо се преселили; али ја сам већ био код столара.

Жена: Шта је то? Шта значи то?

Муж: Не плаши се, све је осигурано. Ватра је избила у спаваћој соби, али на срећу ја нисам био код куће.

Жена: Шта је било?

Муж: (брише с чела зној). Све је осигурано Али умири се, не сумња се ни на чељад, а није

слили, да ће радикали да их извуку из клопке и онемогуће саборски рад

Но кад радикали то нису хтели да учине, врло би добро дошла самосталцима одгода сабора или распуст, јер неће изаћи на видело, да нису спремили све уредбе, неће се испоставити да су оне уредбе које су спремили шкандалозне, и да се неће морати упуштати у донашање уредаба без гаранција, о којима су говорили лане, да ће их сигурно имати. — У колико је истинита она будимпештанска вест, коју су донели разни листови, видећемо још.

Политички преглед.

Аустроугарски владар оболео.

Из Беча јављају, да ће краљ Фрања Јосиф ових дана отпутовати из Геделе-а у Беч, а оданде у Шенбрун. У Шенбруну ће бити тако до половине јуна, а затим ће ићи у Лајнц, где ће читаво лето провести у вили Хермес. По бечким гласовима, краљу не годи ваздух у Геделе, те није могао да се посве опорави од последње болести. Њему је сад потребан највећи мир. Зато у Лајнцу неће примати никога, једино министре, и то само када то буде безусловно потребно. Иначе је краљ здрав, једино му треба мира. На супрот томе „Најес Винер Журнал пише, да је краљ много озбиљније болестан него што то дворски кругови саопћавају широј јавности. Краљ пати од катара, услед кога наступају доста тешки астматични напади. Како пак краљ од године, две пати и од несвестице, то с обзиром на његову старост мора се најбрижљивије неговати. Ипак страховању нема разлога, и има наде, да ће краљ потпуно оздравити, кад наступи топлије време.

Русија и Турска.

Из Цариграда јављају, да је руски посланик у Цариграду Чариков усмено саопћио турском министру спољних послова Рифат паши садржај руске ноте и то још у оштријем облику, него што је нота написана. Чариков је тражио, да му турска влада одговори за два дана. Турска је влада одговорила, али у њеном одговору, кажу, нема ни спомена о држању јој према Црној Гори. Кажу, да је Рифат паша рекао Чарикову и то, како ће Турска памтити, да је од свију великих сила једино Русија учинила такав корак. — Руски посланик Чариков преговарао је и после тога са турским министром спољних послова, а овај се после тога саветовао са војним министром.

Француско-немачки споразум гледе Марока.

Француски лист „Ecelsior“ добива из Берлина мало необичан извештај, да је између Француске и Немачке склопљен споразум гледе Марока. Француска је дала Немачкој неке уступке на економском пољу, а Немачка је Француској оставила потпуно одрешене руке у Мароку.

Догађаји у Мексици.

У четвртак по подне потписао је своју оставку председник Дијац. Председништво је одмах преузео министар спољних послова Де ла Бара. На глас о оставци Дијацовој, дошло је до немира у мексиканској престоници. Светина под вођством неке девојке у белом руху навалила је на председникову палату и хтела да спречи одлазак Дијацов у Вера Круц. Војска у председничкој палати пуцала је на свет, те су многи рањени.

Немири у Португалији.

По неким гласовима судећи, у северним крајевима републике Португалске као да ће доћи до револуције. Монархисте скупили су око 2 хиљаде најамника на шпањолској граници, стоје спремни, да сваког часа упадну у Португалску и дигну устанак. Ради тога је влада појачала војничке постаје у тим крајевима. Гласови, да ће у читавој Португалској букнути револуција, претерани су и неосновани.

Српски народни црквени сабор.

Карловци, 14. маја.

Јучерашња саборска седница почела је у 10½ сата пре подне, а трајала је до 3 сата после подне. Седницу је отворио патријарх. Од владика присутни су: Грујић, Шевић и Летић. Пошто је оверен записник, прочитани су поднесци. Др. Жарко Миладиновић подноси молбу свештенства протопрезвитерата карловачког, да се код земаљске владе поради на укидању школског намета од 30 процената, те да се свештеничка мировинска и дотациона уредба скину са дневног реда, и пошто се претходно саслуша мишљење свештенства, да се у сабору узме у претрес. Др. Радивојевић Вачић иште допуст од три дана за Јоцу Магарашевића. Свињарев тврди, да је Магарашевић требао поднети писмену молбу. (Грохотан смеј у сабору. Свињарев хоће да се у свакој седници прослави бар са једном глупошћу). Затим се прешло на специјалну расправу о свештеничкој мировинској уредби. Код 26. § а ставио је Л. Богдановић предлог, да се изоставе речи „у којем случају“ и т. д. Код 27. § а предлаже Г. Вурдеља, да се изостави онај део, који говори о сродницима. Прима се. Код 31. и 32. §-а ставио је предлог за допуну др. Сава Путник. Код 33. и 34. § а ставио је исправке прота Борота, који је код 34 §-а ставио предлог, да се свештеници, који су навршили 60-ту годину живота, ослободе од плаћања приноса за мировински фонд, јер они неће уживати мировину. Поп Рацко се противи томе, јер они треба да помогну своје ближње, као што проповедају народу. Прота Борота за то одговара, да би требали да припомогну патријарх и владике, који имају више прихода. Одбијен је предлог проте Бороте. Код 36. §-а ставио је предлог, да мировина свештеничке удовице износи најмање 600 круна. Прима се.

Код 43. § а ставио је Младен Пилић предлог, да се изостави јунктим између мировинске и дотационе уредбе, пошто је смањен принос за мировински фонд са 144 на 96 процената. Михајло Медаковић указује на недоследност већине. Сама је тражила јунктим, а сад га одбацује. Он је противан Пилићевом предлогу, јер свештенство горњокарловачке епархије неће моћи доприносити прилог за мировински фонд, ако им остане садашња дотација. То је у одбору за предлоге увидео и Св. Прибићевић, па је зато и ставио предлог за јунктим између обе уредбе, т. ј. да једна без друге не може ступити у живот. Зашто се то сада хоће да укине? Зар се не мисли доносити уредба о дотацији? Поступак већине није исправан, јер је прво требало расправити дотациону уредбу. Светозар Прибићевић признаје, да је ставио предлог за јунктим, али сад је променио своје мишљење, јер је принос смањен са 144 на 96 круна. (То је разлог и по!). Радослав Марковић пристаје, да се изостави јунктим. Прима се. (Ово напуштање јунктима врло је сумњиво. То значи, да самосталци не верују у то, да ће уредба о дотацији бити потврђена. Ур.).

Председништво преузима Пелеш, па се прелази на расправу предлога одбора за предлоге. Милутин Јакшић ставља предлог, да се српској црквеној општини у Горњем Ковиљу уступи залишна сесија за другу парохију и да се саборски одбор упути, да сли[illegible] молбе уважи. Ако буде усвојена уредба о дот[illegible]ији, онда ће се укинути друга парохија у Горњем Ковиљу, па се ова саборска одлука неће ни извршивати. Др. Жарко Миладиновић потпомаже предлог, да се залишна сесија врати црквеној општини у Горњем Ковиљу, али ако се мисли аутентично да протумачи 11. §. I. одсека кр. рескрипта од 10. августа 1868, онда се мора тумачење поднети круни на одобрење. Само аутентично тумачење је обавезно, а административно тумачење не везује никога. Др. Радивојевић-Вачић није дао, да се ова ствар замрси доношењем неке начелне одлуке, него да се молба црквене општине у Горњем Ковиљу уважи без икаквог додатка. Милутин Јакшић остаје при том, да сабор може доносити начелне одлуке (али те нису обавезне). Примљен је предлог, да се црквеној општини у Горњем Ковиљу уступи залишна сесија и да саборски одбор сличне молбе у будуће уважава.

Поводом патријарховог предлога, да се манастирски прњавори прикључе најближој црквеној општини ставио је предлог Милутин Јакшић у име одбора за предлоге, да се ова ствар реши у свези са уредбом о дотацији свештенства. Јакшић није за то, да се прњавори оцепе од манастира. Манастирске цркве треба да постану прњаворске. На тај начин могла би се извести реформа манастира. У манастиру би остао један калуђер, коју би послуживао парохију прњаворску, па би онда четири петине прихода манастирских остало за просвету. Нису нам потребни толики манастири. (Одобравање код радикала). Раваница и још неки манастири треба да остану, а остали нека постану прњаворске парохије. Предлог је примљен једногласно.

После тога ставио је Перо Босанац предлог, да се не одобри рад архидијецезалне скупштине, када је одржана 22. фебруара о. г., те да се у вуковарском протопрезвитерату нареди нов избор скупштинара с тим, да Маринци бирају 1 (место 2), Борово 3 (место 4) а Винковци 4 (место 1) изборника. На овај начин хоће самостали да истешу себи већину. (Протест против архидијецезалне скупштине потписали су самосталци, а с њима и Анатолије Јанковић, Макарије Гаврилов, Никола Петровић и т. д. Самосталци и Никола Петровић час се пљују, час се лижу. Једнаки су. Један је већ у Томашићевој служби, а други се спремају да уђу у службу, чим их Томашић прими). У митровачки протопрезвитерат самосталци нису дирали, јер их је женирала ствар лажних печата. Др. Жарко Миладиновић у опширном говору изнео је, да је предлог самосталске већине скроз незаконит и насилан. Верификацију обавља епархијска скупштина. Ставља предлог, да се одобри рад архидијецезалне скупштине. После Миладиновића говорили су Шандор Поповић и Радослав Марковић бранећи самосталско насиље. Др. Јован Радивојевић-Вачић износи, да је већина шарена војска, у којој седе самосталци, клерикалци, алмажани, подрепаши и т. д. Та већина (коју предводи Анатолије Јанковић) нема никаквих начела, а у сабор је дошла помоћу полиције и жандара. Она је створена насиљем, па од насиља и живи. Сабор не може да уништи обављену верификацију, што тако хоће Рацко, који се прославио својом статистиком, испитујући колико јаја добије свештеник преко године. (Бабић: Колико мућкова је добио Рацко?) Рацко се прославио са својом глупавом рачунском основом, која га је збунила. Учитељ Теофановић (Рацко је споменуо Рашића) није пунољетан, па не може бити члан архидијацезалне скупштине. Већина чини насиље, јер уништава избор скупштинара у Вуковару само зато, што су изабрати радикали. Али радикали се не боје нових избора, јер је народ с радикалном странком. (Тапавица често упада, а Вачић му одговара: Ако будемо нас двојица расправљали у ходнику, тешко Вама! Смех у сабору). Самосталско насиље неће збунити радикале, нити ће самосталцима поћи за руком да поруше радикалски бедем у Срему. М. Пилић признаје да верификација епархијске скупштине не спада пред сабор, али он ће зато ипак гласати да се уништи избор епархијских скупштинара у Вуковару. (Св. Прибићевић: Хтели сте да освојите самосталски бедем у Вел. Кикинди. Др. Миливој Бабић: То је бедем мађарона Марка Богдана.) Др. Жарко Миладиновић побија неистините тврдње попа Рацка Не чуди се, што ова незаконита већина чини насиља, у њој живи жандарски дух, који ју је довео у сабор. (*За време овог говора жандари су по налогу председниковом трком дошли на трећу саборску галерију).* Радослав Марковић тврдио је оно, што не може доказати. А радикали се не боје нових избора. (Одобравање код радикала). Већином гласова примљен је предлог да

ни моја немарност проузроковала ватру. Сигурно су оне свиње харамије учинили, да отклоне од себе сумњу.

Жена: Харамије? харамије?

Муж: Па зато су харамије, да харају. Иеврсно! Тек валда не желиш, да носе титулу харамије, а да нису ни један пут харали. Па наравно, да је харао. Однео је оне неукусне сребрне ствари, и ону стару кутију за дуван, где си држала игле за шешире.

Жена: Игле за шешире? Слатки Боже! Ти слатки! Ти медени! Та све сам драгуље у њој држала, ти слатки, и моје прстење, и бутоне, и брошеве... Боже!

Муж: Сирома, он је мислио да краде цигаре. Могу мислити, како је био бесан, кад је видео, да у кутији није било цигара, већ драгуља.

Жена: Срећа само што смо били осигурани против харамија... (бледи).

Муж: Па то је баш и најсмешније, што сам Ержу баш због тог и отправио, јер... Знаш није платила таксу за осигурање, што сам јој дао, а осигурацију против ватре је проневерила. Хе, хе, хе..

Жена: (у очајању). Тако дакле..

Муж: Не бој се, полиција већ трага за њом. А ја сам данас био код столара. Нове ствари ће бити дивне! А када Ержу ухвате... Шта ти је? Што си пребледила? Жено! Пала је у несвест! Келнер, брзо, хладне воде! (Келнери трчкарају)... Е, е... а, баш... блаже јој већ нисам могао испричати...

Н. Ћ.

се не одобри рад сремске епархијске скупштине и да се у Вуковару обави нов избор световних епархијских скупштинара. (Самосталски жандари раде жандарски).

После тога говорили су у личној ствари Шандор Поповић и др. Жарко Миладиновић (о чему смо опширнији извештај донели у јутарњем броју)

„Рачунска основа“.

(Један диалог на умирење свештеника).

А. Зашто је саборски одбор израдио мировинску и дотациону свештеничку уредбу?

Б. Ради „рачунске основе“.

А. А зашто је израдио мировинску уредбу пре дотационе?

Б. Ради „рачунске основе“.

А. Зашто је самосталска саборска већина узела у расправу најпре мировинску уредбу, кад је то „син пре оца“?

Б. Ради „рачунске основе“.

А. А зашто је саборски одбор предложио сабору и зашто је сабор прихватио, да мерило за одређивање мировине служи број година проведених у чланству мировинског фонда, а не број година проведених у свештеничкој служби?

Б. Ради „рачунске основе“.

А. Али, у целоме свету нема тога мерила у чиновничким мировинским установама, него се свугде мировина одређује по годинама службе. И у мировинској уредби народно-црквених чиновника, професора и т. д.

Б. Не мари ништа. Овде се ради о свештенству, а кад је о њему реч, оно мора бити задовољно и мрвицама. Јер свештенство нема права, него може удостојено бити само милошћу. А кад се милост дели, не гледа јој се у зубе, као на поклону. И све је то урађено ради „рачунске основе“.

А. Зашто свештеничка удовица после првих 10 година службе свога мужа може добити само К 150 мировине, а после сваке даље године К 15 више.

Б. Тако захтева „рачунска основа“.

А. А не бојите ли се, да ће се свештеничка удовица прејести поред К 150 мировине?

Б. „Рачунска основа“ захтева, да се никад не преједе.

А. А зашто то захтева „рачунска основа“?

Б. Зато, да свештеничке удовице сачувају здрав стомак, да што дуже живе, т. ј. да се што дуже напате глађу, на увеселеније „рачунске основе“ и велике идеје, која је руководила самосталски саборски одбор и самосталску саборску већину при донашању свештеничке мировинске уредбе.

А. Али данашњи свештеници имају права на мировину од 1200 круна и данас из јерархијског фонда, без икаквих обвеза према том фонду. А по вашој самосталској уредби морали би уплатити 600 круна улога, 144 круне сваке године приноса и т. д.. па тек да дођу до мировине после 10 година коју им јерархијски фонд без тих улога и приноса даје. Шта тиме свештеници добијају?

Б. Не добијају ништа, а то и јесте велика идеја љубави према свештенству, да не добију ништа или бар да не добију доста. То и јесте идеја „рачунске основе“.

А. Је ли право да свештеник после 40 година службе добије онолику мировину (2400 круна), колика му је била плата кад је почео служити? Је ли право да минимум његове плате буде максимум његове мировине? Има ли тога чуда још гдегод у свету?

Б. Нема; али кад се ради о српском народном свештенству, онда се мора градити чудо и покор. Јер тако захтева „рачунска основа“.

А. Па зашто и чему та мировинска уредба, кад није ради осигурања праведне и пристојне мировине?

Б. Ради мировинског фонда и ради његове „рачунске основе“.

А. А што ће свештеници и њихова сирочад и одсада јад јадати?

Б. А што се то тиче „рачунске основе“ мировинског фонда?

А. Па што нисте израдили другу „рачунску основу“?

Б. Зато, јер би друга „рачунска основа“ помогла свештеницима, а нашој „рачунској основи“ је идеја то, да свештеници помогну тој нашој „рачунској основи“.

Spectator.

Србија у Турину

— Свечано отварање српског павиљона. —

Турин, 5 маја 1911. г.

Данас по подне отворен је на врло свечан начин павиљон краљевине Србије на међународној изложби у Турину, којом Италија тако достојно прославља 50 годишњицу свог уједињења у италијанску краљевину.

Свечаном отварању српског павиљона присуствовали су: председник главног изложбеног одбора сенатор Фроса, командант туринског гарнизона генерал Брусати, префект Турина, Брејда потпредседник туринске општине, консуларни кор, комесари свих страних павиљона за изложбу, преставници туринских листова, српски и бугарски официри у туринској војној школи, многи Руси-Мађари, Французи, Јапанци, Шведи, Енглези, Американци, и туринско грађанство.

Кад су се гости окупили у пространом и лепом павиљону Србије, којег Италијани називају pallazzo di Serbia, започела је церемонија свечаног отварања павиљона Србије.

Комесар и генер. конзул Србије Безостри отворио је павиљон врло лепим говором, који је завршио овим речима:

„У свом свечаном тренутку предајем вам братски поздрав Србије, која узима учешћа у прослави слободне и вредне Италије са најлепшим жељама за славни Пијемонт. Радостан сам да објавим, да је павиљон Србије отворен.“

Бурно Eviva Serbia! Eviva Jtalia! захорило се кроз српски павиљон.

Затим су говорили, славећи напредак Србије и захваљујући на њеном учествовању на изложби Италије сенатор и председник ексекутивног одбора Фрола, потпредседник Сакерија и потпредседник општине Брејда. Њихови су говори пропраћени са узвицима „Живела Италија“! „Живело српско-италијанско пријатељство!“

Секретар српског изложбеног одбора, д-р Велимир Стојковић изговорио је на француском језику овај говор, који је пажљиво саслушан и бурно поздрављен: „У име српског одбора за туринску изложбу, чији сам секретар, ја вам благодарим што сте изволели доћи да присуствујете отварању нашег павиљона и тиме дали доказа о симпатији, коју имате према Србима и српској нацији.

Наша је изложба врло скромна, као што је у осталом и зграда у којој је она смештена. А та зграда је само једна наша црква из средњега века, црква, која нам је тако драга, јер нас потсећа на нашу славну прошлост, на нашу негдашњу славу и величину, на старо српско царство.

Ми смо изложили поглавито оне артикле, који су, или могу бити предмет спољне трговине и оне који могу привући стране капитале у нашу земљу.

Како је Србија пољопривредна земља у првом реду, то су и пољопривредни производи — богатство наше земље представљени на овој изложби у највећој мери. Затим долазе производи наших пространих шума, који се по својој каквоћи јамачно могу мерити са сличним производима других земаља.

Српска је земља необично богата у врло разноликим рудама, чија је експлоатација цветала још у средњем веку. Велики број примерака руда из многих наших рудишта, које смо овде изложили, јамачно ће привући вашу благонаклону пажњу.

Наша индустрија која отпочиње да се развија лагано, истина, али напредно, морала је такође наћи места на овој изложби. Али ми смо изложили производе само оних наших индустрија, које су националне и сачињавају српске специјалитете као на пр. производи шљиварске индустрије, која је највећа и најважнија на свету, млинарске, конопљарске, дуванске и т. д.

Изванредне услуге, које нам је Италија не давно учинила, и то у тренутку, када смо преживљали једну од најтежих криза у нашем економском животу, још су нам, и остаће за дуго свеже у памети и заслужују да их овде поменемо. Ми се надамо, да ће наша изложба допринети да се Италијани боље упознају са нашим производима; да ће им она показати како им пространо поље за трговачку активност Србија може пружити и да ће припомоћи, да односи између обеју земаља постану још тешњи и интензивнији“.

Затим су гости проведени кроз павиљон и објашњавани су им поједини одељци.

Туринска штампа говори најлепше о српском павиљону. Данашња „Stampa“, највећи турински лист доноси слику српског павиљона и чланак од два ступца, најповољнији за Србију.

Вести из места и са стране.

Против уредбе у свештеничкој мировини и дотацији.

Срп. нар. црквеном сабору поднесене су одлуке свештеничког збора карловачког протопрезвитерата против уредбе о свештеничкој мировини и дотацији, које гласе:

Свештеници карловачког протопрезвитерата донели су јуче дана 12. (25.) маја на свом збору одржаном у Карловцима ове одлуке:

А.) Збор свештеника карловачког протопрезвитерата жали и негодује:

1. да је народно-црквени саборски одбор код израде предлога за свештеничку мировину и дотациону уредбу обишао целокупно парохијско свештенство, а себи у помоћ за израду ових предлога позвао само једног „стручњака“ и то из реда монашког свештенства, те тиме не само омаловажио свештенство него га искључио од потребног утицаја и сарадње код састава тих предлога;

2. да народно-црквени саборски одбор изради ових предлога није приступио за времена, како би се исти предлози могли пре саборског састанка обелоданити, те како би свештенство добило прилике да се изјави бар о израђеним предлозима.

3. да је народно црквени сабор мировинску уредбу ставио на дневни ред и узео у расправу, пре него што је од сабора установљена новопредложена дотациона уредба, без које мировинска уредба није ни изведива, дакле је илузорна.

II. Тражи и моли да народно-црквени сабор:

1. Предлоге и за мировинску и за дотациону уредбу скине за сада с дневног реда, а упути народно црквени саборски одбор, да своје предлоге о дотацији и мировини свештеничкој поново узме у расправу и израду, претходно саслушавши анкету парохијских свештеника, коју ће у ту сврху по већ добивеном овлаштењу сабора сазвати.

2. Да поново израђене ове предлоге, пре новог саборског састанка преда јавности.

Б. Збор свештеника карловачког протопрезвитерата: обраћа се срп. прав. народно-црквеном сабору са молбом, да исти сабор сходним путем поради код краљ. зем. владе и преузвишеног г. бана, те код сабора краљевине Хрватске, Славоније и Далмације, да се заглавна установа (§ 19.) у „основи закона којим се уређују берива и особни односаји учитељскога особља јавних опћих пучких и учитељских школа у краљевинама Хрватској и Славонији измене тако, како не би било угрожено и поништено школским законом од 31. листопада 1888. г. зајемчено и стечено право, православних Срба у погледу својих народних школа уз опрост плаћања општинскога школскога намета.

В.) Збор свештеника карловачког протопрезвитерата: са симпатијом прати оправдане тежње и захтеве земаљског учитељства у краљевинама Хрватској и Славонији у питању уређења његових берива и праведног побољшања његове дотације, а тако исто и његов одлучан покрет и солидарну акцију у том правцу, те му жели и успеха.

А из разлога верских, црквених и националних, очекује од православних Срба учитеља, да ће своје захтеве у питању појачких функција и њихова награђивања довести у склад с једне стране са својим националним српским и верским православним осећајима, а с друге стране са материјалном снагом свога српскога народа и појединих му црквених општина.

Алмажанска пропаст у Беодри.

Пишу нам из Беодре: У недељу смо имали овде избор председника црквене општине, потпредседника, целог црквеног и школског одбора. Изабрани су само чврсти и одлучни радикали. Ово нека буде одговор самосталско-алмажанској већини црквеног сабора на њену одлуку, којом је уништила избор посланика у Мокрину и избор изборника у Беодри. Кад су алмажани хтели поново да легну на изборну клупу, нека знају, да ће и од нас Беодрана добити 25 врућих. Избор радикалних изборника је потпуно осигуран. **С.**

Забава српске више девојачке школе новосадске.

Српска виша девојачка школа у Новом Саду приређује забаву е игранком на Спасов дан 19. маја (1. јуна) 1911. у просторијама новосадског грађанског стрелишта. Чист приход намењен је фонду за издржавање српске више девојачке школе у Новом Саду. Добровољни прилози примају се са захвалношћу. Прилоге примају позивачи и управа ове школе. Ученице са својим старешинама полазе на забаву у 4 сата после подне. Почетак је концерту у 5 часова по подне. Улазнице се могу добити код управе школске и на дан забаве од $4^1/_2$ часа на благајници. Распоред концер-

та. 1. Дечје песме: а) Шта ја волим, речи М Црнка, б) Ветар, в) Моје село, речи чика-Јове Змаја, певају ученице, а прати их на гласовиру Смиљка Котурова, ученица II. разреда. 2. Мала газдарица, монолог, превела С. Ђ., приказује Мара Дамјанова, ученица IV. разреда 3. Дидактичне песме: а) Страшљивац, б) Учимо се, Свет, в) Мало коло, речи чика-Јове Змаја, певају ученице, а прати их на гласовиру Даница Главашка, ученица IV. разреда. 4. Родољубиве песме: а) Имам, б) Анђео српски, речи чика-Јове Змаја, певају ученице, а прати их на сласовиру Зорка Николавићева, ученица IV. разреда. 5. Изненадила се, монолог, превела С. Ђ., приказује Вукосава Писаревићева, ученица IV. разреда. 6. Сватовац у српским народним напевима свира на гласовиру Јелка Јосифовићева, ученица IV. разреда и певају ученице IV. разреда. 7. Дечје српске игре из збирке А. Јорговића: а) Девојчица платно бели (како се пева и игра у Госпођинцима), б) Ја посеја лан (Нови Сад), в) Калопер-Перо, Јело (Сентомаш), певају и играју ученице уз пратњу тамбурашког збора. Игранка почиње у 7 часова у вече.

Суспендовани.

Ових дана дође у Шајкашки Сентиван тителски надсолгабиров да прегледа опћинско звање. И имао је шта и да нађе. Сентиванска опћина већ 3 године не шаље своје закључне рачуне на преглед и одобрење; руковање опћинском благајном врши се најнесавесније, а из благајне је нестало 14 хиљада круна. Опћински кнез, натарош и благајник суспендовани су.

Убиство у суду.

Пишу нам из Ирига: Још пре неколико месеци посвадили се Јохан и Иван Феркетић са Петером Шпером сви из Ирига. Јохан је Ивану отац, а Петеру очух. У тој свађи потегне на Петера Иван нож, а отац му камен. Петер је једва утекао. Тај случај пријави Петер суду. Котарски суд у Иригу одреди у тој ствари рочиште за дан 7. (20.) маја о. г. у 8 сати пре подне. Тога дана у 8 сати дођу сва тројица на расправу, а с њима и Петеров сведок Франц Флешл, зет Јоханов. Када су већ сви били у судском ходнику Јохан ће рећи зету Флешлу да му матер бекарску... На то Флешл удари Јохана, а међутим претрчи и Иван ножем у руци и удари ножем у леву руку свога шогора Флешла. Тада и пасторак Петер Шпер прискочи у помоћ Флешлу, те свога очуха зграби преко среде да их развади, а Флешл утекне онако крвав у судске просторије. Иван се окане тада Флешла те појури на Петера, те га оним ножем удари састраг испод рамена тако, да је овај након једног сата умро. Убојице отац и син одмах су ухапшени и затворени.

Кратке вести.

— Мусломани из Босне и Херцеговине спремају се, да лично поздраве турског султана, када ускоро дође на Косово. Ићи ће врло многи.

— На грчком острву Левкасу био је земљотрес. Затресло се читаво острво. Неколико се кућа срушило. Близу морске луке створила се провалија 150 метара дуга и 6 метара широка.

— На острву Јави је последње недеље било 105 случајева куге. Умрло је њих 74.

— По извештајима из Панаме, гаоброд „То бога“ наишао је на стену у отвореном мору према Пунти Мали и потонуо. На пароброду је било око 100 путника, од којих су спасена само 40.

— Према последњем попису становништа, у Енглеској са Велсом има 36 милиона 75 хиљада 269 душа, а пре десет година је било 32 милиона и по. У Лондону има 7 милиона 252 хиљаде и 963 душе, а пре 10 година је било 6 милиона 581 хиљада 402 душе.

Српски народни црквени сабор.

(Телефонски извештај „Застави“).

Срем. Карловци. Седница отпочела после 10 и по сата. Председава потпредседник Пелеш. Од епископа није нико присутан. Записник јучерашње седнице оверен без примедбе. Читају се приспели поднесци, међу којима је и неповереница лочке црквене скупштине Ђоки Тапавици. Неким посланицима подељен је допуст.

На дневном реду је треће читање свештеничке мировинске уредбе, која још траје.

Одговорни уредник: Мита Клицин.

Тражим КОРЕСПОДЕНТА

који потпуно влада српско-хрватским, мађарским и немачким језиком, за одмах или за 1. јуни 1911. Понуде са сведоџбом, као и са захтевом месечне плате ваља управити на фирму

D. Wechsler
Cigarettenpapierfabrik
Lemberg, Zicionа 20.

Оферти, који се не буду у обзир узели, неће се на њих ни одговарати. 763 3—3

Кнеза Шаумбург-Липеа
мајдани
портландске каје и креча
комерцијална дирекција у Печују

Indóház — u. 42.

Мајдани Портландске изврсне каје у Бремену (Beremond) која на лепше бојадише по најмодернијем поступку са густим зачином.

БЕЛА КРЕЧА од чувеног бременског кречног камена који се ванредним својством одликује, и за који гарантујемо да превазилази све, званично постављене норме.

Даље произвађамо машински лупаног шљунка (шлаг шотера) као и ванредно добар кречни каменолом који одбацује год. 500.000 mrtz. Портландске каје 120.000 mrtz. 800.000 шљунка. 706 1—30

Тачна и најбржа послуга!

Свршени виноградар и подрумар
тражи место

као такови оспособљен на државном добру у Божијаковини и у Марбургу.

Сведоџбе на захтев. Неожењен 23 године стар, говори и пише српски, и немачки. Извешћа даје

Опћинско поглаварство
у Нештину (Срем.)

797 1—3

CLIMAX
за сирово уље мотори, локомобили
и
бензин вршаће гарнитуре

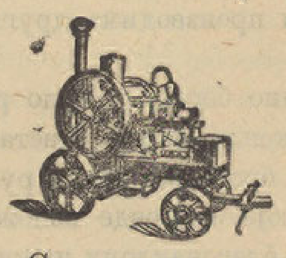

Потпуна творничка гаранција!

Пре одправљења сваки мотор влашћу стрмчно прегледан.

Са одличних страна признателне изјаве.
Предрачуне бадава. 256 11—19

BACHRICH & Co.
моторне фабрике филијала
Budapest, Szabadság-tér 17. (Börsenpalais)

ИЗДАЈЕМ У ЗАКУП

(евентуално и продајем на вечито) 220 јутара по 1600□ земље у Лежимирском хатару.

Земља лежи уз зидани друм и у близини је паробродске и железничке станице.

Радна снага је јефтина а и комасација је у изгледу. За услове и цену обратити се

УРОШУ ВОЗАРЕВИЋУ
745 1—5 у Лежимир п. Чалма (Срем).

Др. ЕВГЕНИЈЕ БАРАЦ
започео је лечничку праксу
у Глајхенбергу
лечилишту за болести
плућа и срца.

796 1—3

ЈАГЊЕЋИХ КОЖА
у великом избору

свих врста, учињених и сирових белих и црних за рукаве и поставе за капуте, прњаке, и первазе. Даље **гарантирано чисте свинске масти стално добија се код**

Polák Simon & Rösler
783 1—12 **Ujvidék**
II. Rákoczi Ferencz utcza 53.

MAX WEISZ & SOHN
BUDAPEST
VII. Károly körút 9.
Велика трговина крзнене робе!

Велико стовариште свију врста крзна; нарочито учињених јагњећих белих и црних кожа; **фарбани американских и римских кожа; природни ердељских и румунских, као и полуперсијанера, ширас, каракул, персијанера, биберских, шупен, опосум, нутрија, лалаби** и све остале врсте кожа за капе, первазе и поставе за бунде. 784 1—12

!! САТ СА ЛАНЦЕМ !!

1 сат само **К 1·90**. Због куповине велике количине сатова разашиље доле наведена кућа, особити позлаћен 36 сати радећи прецизион анкер сат. Заједно са лепим ланцем само за **К 1·90** за који гарантује **писмено** 3 године. Шаље само на повуку

Uhren — Exporthaus
T. Windisch, Krakau Nom. 32.

П. П. — У случају, да се не допада, новац даје натраг 798 1—1

Одликована у Лондону 1908. са златном медаљом.

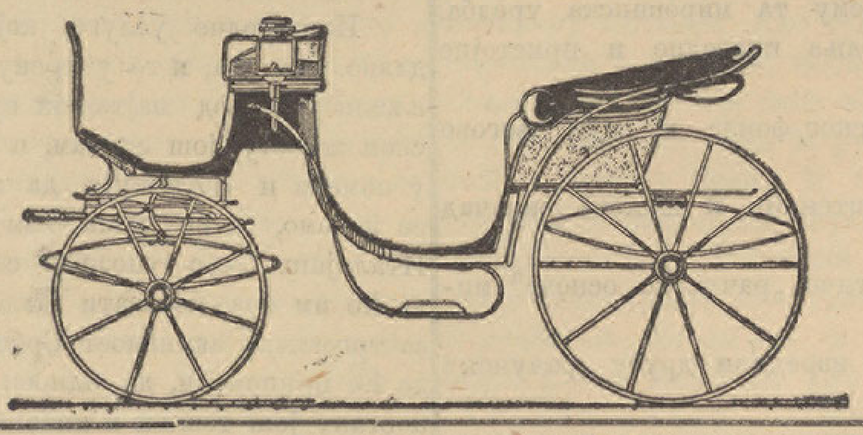

Извоз готових кола за све балканске Државе.

Прва јужноугарска фабрика кола

Матије Рајха и Карла Лебхерца
НОВИ САД (на лиману у близини железничке станице).

Највеће стовариште најразноврснијих и најмодернијих кола од најједноставнијих до најелегантнијих израда по најјефтинијим ценама. Признати солидан фабрикат. — Илустроване ценовнике бадава и франко. Стара кола се најбрижљивије преоправљају или се по жељи примају у промену. 488 8—30

УДОВАЦ са троје деце тражи васпитачицу к' деци.

Може бити Немица или Српкиња, која би вољна била, да обавља и кућне послове има првенство. Фотографију са условима ступања нека се пошаљу на адресу администрације „Заставе“ бр. 1111. Дискреција зајамчена. 750 3—3

Штала! Отац је дозволио! Увеј и се Jakobi-еве АНТИКОТИН цигарете у дрвеним кутијама!

Пазите! Само са ознаком „Јакоби“ су праве! Свака дрвена кутија оригиналну слику приказује. 145 17—52

У пажњу!

5.000 ПАРИ ЦИПЕЛА.

4 пара за само 7 круна 50 п.

Због обуставе плаћања више великих фабрика опуномоћен сам да једну велику партију ципела јако испод цене коштања распродам. Зато продајем свакоме 2 пара мушких и 2 пара женских ципела за шнирање кожа браун или цана галоширана са јаким кованим ђоном, врло елегантне и најновија фазона. Величина по нумерама. Сва четир пара коштају само **7 к. 50 пот.** Разашиљем са поузећем, 767 1—1

A. GELB Schuh-Export, Krakau Nr 317.

Размена дозвољена, новац се враћа.

Мушонгово купатило — Бузијаш

Бузијашка „феникс“ минерална вода

показала се за изврсно лековито средство з болести бубрега и бешике, за кроничне катаре, бубрешке карличике, код стварања песка и камена у мокраћи и код катаричних болести органа за дисање. — Лекарски препоручено. 130 21 -

Главно стовариште у Новом Саду код фирме Емерика Дицгена.

ЈЕФТИНО И ПОШТЕНО!

Преузимањеи искључиве продаје стављен сам у положај, за К. 4·90 елегант ехтрафлах американских 14 карата дубл швајцарских џепни сат препоручити, који имаде особити 36 сати радећи строј са награђеном марком **Specioſa** који је електричним путем са правим златом превучен, гарантујем за тачно рађење 4 год 1 ком. К. 4·90, 2 ком. К. 9·30 сваком сату прикључује се и позлачен ланац, ривик је искључен, јер дозвољена је и промена евентуално иновац се враћа натраг. Шаље на повуку:

Michael Horowitz
756 2—3 **Krakau** E. Ditty 57.

РОГАТАЧКИ

Темпел извор. Угличном киселином богато диететско столно пипе. Діелуіе поспішуіуіи пробаву и измієну твари.

Стириа високо кодцентровани медицинални извор, индициран код: крон. катара стомака, тврде столице, Бригтхове болести бубрега, тумора слезена, отврде іетара, жутице, болести измієне твари, катара дисалних органа.

Донати садржином наібогатніи лековити извор своіе врсти од наіинтензивниіег діеловања. Главне индикациіе: крон. превни катар, обстипациіа, жучни камен, деблаље, костобола, Диабетес.

Најјачи, наравни извор магнезиј-глауберове соли.

Велико стовариште за Мађарску: Hoffmann József, Budaqest V. Báthory utca 8.

351 6

---

500 круна плаћам ономе, кога заболе зуб или кое смрди из устију након трајне употребе Бартилине воде за зубе. Цијена је бочици 80 филира (поштарина посебно 95 фил

Bartilla-Winkler, Wien, 19./I. Sommergasse 1.

Добива се у свима лекарницама.

У Новом Саду: код В. К. Грозингера Фрање Јосифа трг.

Захтјевајте свагдје, изрично Бартилину воду за зубе. При јаве о потворењу награђујем.

У мјеста гдје се ова не може да добије, шаљем 7 бочица за К 5·80 просто од поштарине. 80 18—

Вашарска објава.

Овогодишњи темишварски духовски вашар

одржаће се почев од 1. па укључно до 15. јуна по римском.

У Темишвару, 16. маја 1911.

Beé Ferencz
варошки вел. капетан.

НАПОМЕНА.

На овај вашар није дозвољено дотеривање папкара и то; свиња, говеда и оваца. На против вашар са банатским коњима, као и са воћем, пољопривредни, трговински и занатлиски — одржаће се. 743 2—2

За своју мешовиту трговину

потребујем млађег

ПОМОЋНИКА

који је нарочито у мануфактурној бранжи вичан, и да зна сем српског и немачкм језик. Ступити у радњу може одмах, плата је поред обскрбе 20 круна месечно.

H. Rosenberg
786 2—2 Куман toron m

ТРАЖИ СЕ

ЧИНОВНИК

за новоосновану

СРПСКУ ШТЕДИОНИЦУ Д. Д.

у САНСКОМ МОСТУ

Рефлектанти и то само они, који су подпуно сигурни самосталном вођењу књига и банкарском послу и састављању биланције нека понуде са ознаком плаће пошљу на адресу:

СИМО П. ЗУРУНИЋ
777 2—3 у Сански Мост. (Босна).

DARUVAR

КУПАТИЛО

СТАНИЦА ЈУЖНЕ :: ЖЕЛЕЗНИЦЕ ::

Жељезно- и блатно 34—45° С.
Фанго-, са ладном водом слободно лежећи начин лечења
Угљене киселине, ваздуха
и сунчано лечилиште.

Умерене цене. — Проспекти на захтев шаљу се бадава. 539 5—16

Управа купатила ДАРУВАР, Славонија.

Гостионичарима и потрошиоцима

СТАВЉАМ НА ЗНАЊЕ:

да имам добра **бела, шилера и црна, нова и стара вина**, даље за флаше врелога: **ризлинг, траминер, салаксије и таицоша, као и ванредан стари црни бургундер, продајем**

од 50 лит. на више.

Тако исто имадем добре

сремске Комовице и шљивовице

сваке висине печену коју од **25 литара на више продајем.**

У Сремски Карловци

511 9—10 **Петар Костић.**

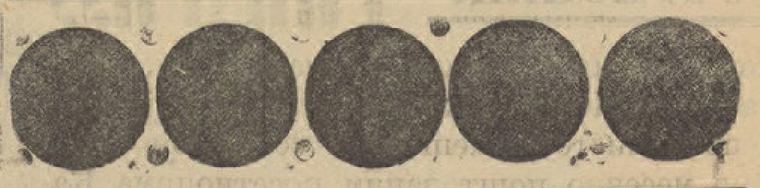

Калмар и Енгел

фабрика машина и мотора

Канцеларија и варошко стовариште: **V. Lipótring 22.** **БУДИМПЕШТА**

Фабрика: **V, Üteggasse 19.**

У свету чувени! Оригинални! „Бензин“

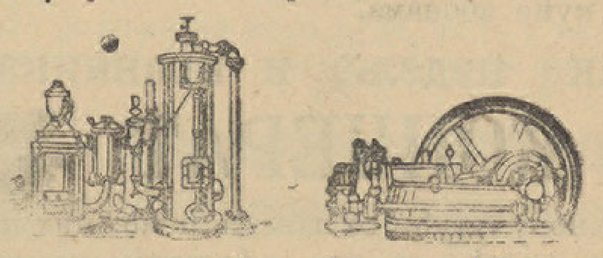

Плин усишући са најјефтинијим покретајућим трошком у садашњости. — Бензин и за сирови олај-мотори

DIESEL

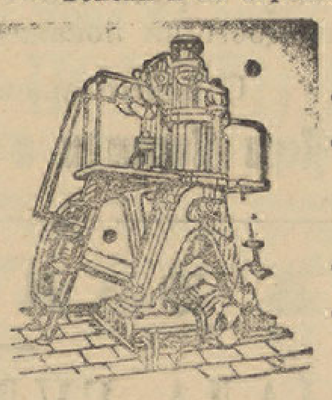

SYSTEM

Признати најбољи фабрикат.

Препоручује своју са бенвином терајуће вршаће гарнитуре, које су чудиовато једноставне конструкције.

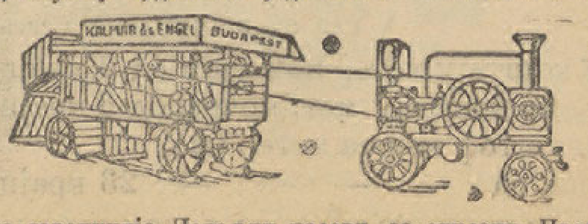

Потпуна гаранција. Повољни услови за отплату. Прорачун и ценовник на заптев бадава и франко. 1627 22—26

Шах и устобоља!

Бесне широм целе земље и пустоше хиљадама већ и онако сниженог броја стоке код нас, бацајући у бригу наше земљоradнике, а остала публика сваким даном све више се тужи на скупоћу меса, млека и осталих животних намирница, услед чега сваким даном стање постаје све несношљивије, нарочито ако земљорадници за времена том злу не стану на пут десинфикацијом и обескужавањем штала, јер само темељним и racionalним обескужавањем може се том злу на пут стати.

Обескужавање штала врши се најједноставније и најјефтиније на свету употребом **сиров лисоформ**, којег треба 3 килограма у 100 литри речне или кишне воде растворити и са том течношћу ваља све шталске ствари добро опрати, такођер и све судове, у којима се млеко прихваћа, па били они лимени или дрвени, ваља их добром том течношћу изрибати.

Штале треба са 3% **сиров лисоформ** у кречу растворeним окречити. Њушку и губицу стоци ваља са једнопроцентним растворeном течношћу **лисоформа**, а ране и ожиљке, као и пукотине на папцима са двопроцентном исте течности намазати.

Сиров лисоформ је међу постојећим раскужавајућим средствима најпоузданије, најјевтиније и најиздашније, и сем тога није отровно, јер њиме може најнеискусније лице слободно руковати без икакве опасности. Покрај тога лисаформ нема оног непријатног задаја, и зато је његова употреба много пријатнија од осталих те врсте средстава, која својим вањом потсећају на разне болештине и заразе, као на пример: карбол и креолин.

Дакле не само заражене штале, него и здраве ваља обескужавати, јер само тако поступајући, моћи ће се са успехом тој по стоку опасној зарази на пут стати.

Ко само једаред **сиров лисоформ** опроба, тај ће га увек употребљавати.

Питајте марвеног лекара.

Цена је Lysoforma:

Канта од 2½ киле 6 10 К. Канта К 20
Канта од 4½ киле 10 25 К. Канта К 47

Лисоформ и **сиров лисоформ** добија се у свима дрогеријама и апотекама у земљи.

За стоку може се упоуребити и јефтинији, а за људе треба узимати скупљи, ер је тај пречишћенији.

Dr. Keleti & Murányi
352 8—10 lučbeni tvornica, Ujpest

Грађевинарски и инжињерски биро

БРАЋЕ МАТИЋА

инжињера и градитеља

У НОВОМ САДУ

Верешмартијева улица број 12.

Примамо израду скица и нацрта приближних и детаљних прорачуна за градњу сваковрсних зграда (кућа за становање, школа, цркава и т. д), те за преоправку старих Израђујемо приближне и детаљне пројекте за градска инжињерска уређења, као: регулаторне основе, канализације, водоводе итд.

Подузимамо извођење свих горњих послова. Пројекте за градњу, које смо подузели, израђујемо бесплатно, иначе наплаћујемо их по ценама удружења мађарских инжињера и архитеката или по погодби.

514 6—12

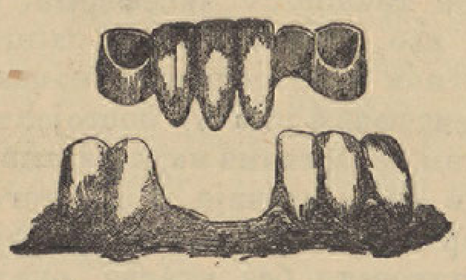

Зубни лечник

Др. Лоранд (Леви)

препоручује свој **новоуређени и са електричном струјом** удешени

зубарско-лечнички и технички завод

у којем се **све врсте зуба, са и без неп чане плоче у злату — прави.** Све операције се врше **без бола.** Врло умерена цена а и на отплату. Стан: у главној улици у **Винкле овој пивари. у Новом Саду.**

NB. Молим да добро пазите на моју фирму да у место код мене не доспете код кога, који у опште и није зубарски доктор (лечник) — иако се зубарским пословима бави. 546 7—10

Посетиоцима Каменице!

Овим стављамо п. п. до повољног знања, да смо преузели

ГОСТИОНИЦУ РИПАРИЈУ

коју смо модерно изнова наместили, нарочито скрећемо пажњу п. п. на својих 10 лепо и чисто намештених соба, које издајемо месечно поштованим посетиоцима Каменице.

Даље препоручујемо своју припознато добру кујну, исто тако снабдели смо се и са добрим пићем, са чистим сремским и далматинским вином, и прве врсте штајнбрушким пивом. Примамо у кост и дајемо и ван куће абонама.

Сваке недеље и празника

КОНЦЕРАТ.

Препоручујући се пажњи штованих посетиоца, молећи за што обилатију посету. А ми ћемо са своје стране чинити све могуће да се исте достојни покажемо.

С поштовањем

6 5 6—8 **Пера Пирошки и Син.**

КРУНА 60.000 КРУНА

исплатило је наследницима умрлих чланова

СЕНТОМАШКО ДОБРОТВОРНО ПОСМРТНО ДРУШТВО

у Сентомашу те је тим ово друштво испомогло 30 сиромашних и ојађених породица.

Друштво има I и II коло.

Посмртнина је од сваког кола 1000 круна.

Првенство имају они, који се упишу у оба кола, те тиме у случају смрти добију наследници 2000 круна.

Уписнина на 1000 круна 2 круне, на 2000 круна 4 круне.

Од сваког посмртног случаја плаћа се на 2000 круна 4 круне, на 1000 круна 2 круне. 698 5—10

Још до 1. јула о. г. примају се чланови до 55. године а после само испод 50 година. Зашто нека се сваки пожури са уписом.

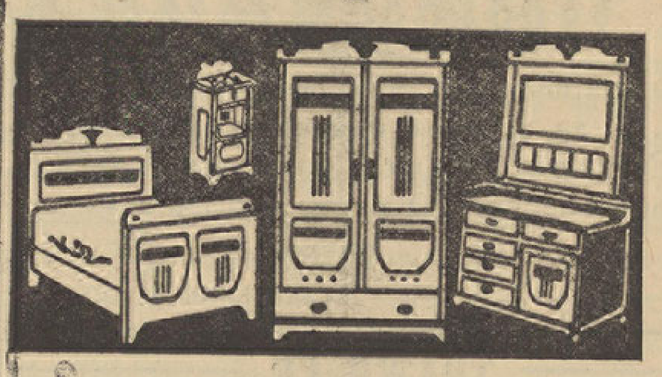

ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ НАМЕШТАЈА

У НОВОМ САДУ

ГРОСА И КРАУСА

код „ТИГРА“, телефон број 24.

ВЕЛИКИ ИЗБОР: намештаја за спаваће собе, трпезарије, салоне, господске собе, намештај за канцеларије и хотеле, и од бакра и гвожђа шиваће

МАШИНЕ

стоњаци, простирачи за под, столове и кревете, завесе од плиша, платна и чипака, сваковрсно **ПЛАТНО**, чоха и конфекција за господу и госпође, џепних **САТОВА** од злата, сребра, тула и никла

и т. д. и т. д 1780 23—100

ПРЕДАЈА РАДЊЕ

из чисто здравствених обзира

ПРЕДАЈЕМ МОЈУ

Помодно мануфактурну галантеријску и шпецерајску реномирану

врло добро идућу као солидну познату радњу.

Иста се налази на главном месту пијаце, у Старој Пазови (Срем), обрт је врло леп будућност осигурана.

Поближа извешћа даје власник

СТАРА ПАЗОВА, 20. маја 1911.

А. Николајевић.

770 3—3

!! НА РАДОСТ НОВОСАДСКИМ ДАМАМА !!

ОТВОРИЛА СЕ

ФИЛИЈАЛА БУДИМПЕШТАНСКЕ ЧУВЕНЕ ТРГОВИНЕ ЧИПАКА

У НОВОМ САДУ, Кошут Лајоша улица бр. 48.

где су нагомилани искључиво ванредни новитети од бриселских, париских и лијонских свилених чипака.

Чипке коштају метер почевши од 2 крајц.
Пантљике коштају мет. почев. од 3 крајц.
Шпиценштоф кошта метер почевши од — — — — 23 крајц.

Модерне свиле мет. почевши од 58 крајц.
Пар рукавица коштају почевши од — — — — — 17 крајц.
Пар чарапа коштају почевши од 19 крајц.

Модерних свилених велова — 9 крајц.
Помодних шалова комад — 68 крајц.
Француског платна за хаљине у свим бојама — — — 34 крајц.

Нарочити шпецијалитети у белом рубљу за женске. Особитих чипканих за на врат марама, ауфпуца за хаљине, завеса и сунцобрана. Велепоштованим дамама учтиво обраћам пажњу на своје богате излоге, у којима су на изложеним стварима истављене јефтине цене.

НИКО НИЈЕ ОБВЕЗАН ДА ПАЗАРИ.

629 10—10

АДВОКАТСКА КАНЦЕЛАРИЈА
Др. Н. РАДИВОЈЕВИЋА
(кр. велики жупан изв. сл.)

Загреб. Кипин трг 2.

692 3—3

У пажњу родитељима!
ЈЕФТИН КОНВИКТ
у Великом Бечкереку.

У завод за васпитање дечака (конвикт) уз грађанску и вишу трговачку школу, који стоји под заштитом м. просветног друштва за торонталску жупанију **почиње уписивање од 1. маја.** Професорски надзор, здрава храна, врло лепа сопствена зграда. Месечно се плаћа за издржавање 36 круна, а уписнина за целу годину 40 круна. Опширнија извешћа даје: **Edős Béla**, tanár, Nagybecskerek. 627 2—

КУЋА
НА ПРОДАЈУ.

Своју кућу у Старом Врбасу на најживљем прометном месту, снабдевеном са правом точења пића у којој постоји: локал за трговину, гостионица и депо, пецара ракије, напуњена леденица као и све остале нузгредне потребне просторије, **продајем,** по врло повољним условима, а евентуално дајем и под кирију. Поближе на власника

Натана Шосбергера
у Сентомаш.

744 3—3

КАРЛСБАД
„ДОМ БРАЗИЛИЕН“

препоручује поштованим посетиоцима Карлсбада угодне

СТАНОВЕ

потпуно **модерно намештено** у близини вода **и кост се у кући може добити.**

ЦЕНА УМЕРЕНА. МОЛИ ЗА ПОСЕТУ

МАРИЈА ПЕТКОВИЋ.

Адреса: Haus **„Brasilien“ Parkstrasse.**

717 4—5

НЕКОЛИКО РЕЧИ
О ТАЈНИМ БОЛЕСТИМА.

Жалосно је — али права је истина, да у данашњем добу а чудо врло много има таки људи, којима је крв и телесни сокови покварени, и који су ради своје младићке лакоми лености и хрђаве навике своју живчану систему и душевну снагу уништили. Сад је најпрече време, да ово грозно стање **престане. Неко мора бити,** који ће младиће о полном животу добровољно, искрено и темељно поучити, неког мора бити, коме могу људи своје тајне болести слободно, без устезања и са поверењем поверити. Али није да ова, ове болести ма коме испричати, већ се мора таком савесном специалисти лечнику обратити, који о полном животу може савете дати, те на евентуално већ постојећим болестима помоћи, онда ће **нестати тих тајних болести.**

Таког увишеног позива и за то је опште познати завод др. Палоца, бившег болничког лечника, специалисте Budapest IV. Muzeum körút 13.), где уз највећу тајну може свако (како мушки, тако и женске) добити разјашњење о спољном животу, где се крв и телесни сокови болесника очисте, живци ојачају, цела се система опрости од болести, и душевни болови нестану. Овај је завод услед досада чињеног и на толико хиљада болесника **са успехом** примењеног начина лечења у целој монархији једини. Без сметања дневног рада, са сигурним успехом, темељито и брзо лечи већ од толико година **др. Палоци са његовим специалним начином** лечења и у најзанемаренијим случајевима сифилитичне ране болести неви за мокрење, бенике, живаца и кичме, последице сифилиса, цурење семена, слабљену људску снагу (импотенција), златну жилу, болести крви, болести коже, те све болести женске. **За женске посебна чекаоница и посебан улаз.** Даљина није препрека лечењу. Ако ко ма из кога разлога особно не може доћи, драговољно му се даје на писмо опширан, дискретан одговор (к писму треба само биљег за одговор приклопити.) Након доконченог лечења писма се спале или на захтев враћају се. Завод се брине и о специјалним лековима. Лечење се врши и са Ерлиховим проналаском 606. У заводу говори се и кореспондира се српски. Прима се дневно од 9 сати до подне, до 6 сати по подне (недељом до 12 сати у подне.)

Наслов: **Др. Палоц бивши болнички лечник, специалиста Budapest IV. Muzeum körút 13.** 308 17—

Заштитна марка „ЛЕНГЕР“

LINIMENT CAPSICI COMP.,

замена за

Anker-Pain-Expeller

је старо опробано кућевно средство, које се од многих година као поуздан лек против костобоље, реуме и назеб. употребљава.

Опомена. Због подражавања, која мање вреде, треба при куповању бити пажљив и узимати само оригиналне флаше у кутијама са заштитном марком „Ленгер“ и фирмом **Richter.** — Са ценом од 80 потура, 1 кр. 40 пот. и 2 круне може се у свима апотекама добити. — Главно стовариште код: **Јосифа пл. Терека, апотекара у Будимпешти; Влада Југовић,** Pharmacija Salvator Stayar Ungarn. 1379 31 43

Dr. Richters Apotheke zum „Goldenen Löwen“ in Prag, Elisabetstrasse №. 5. neu.

АКО СТЕ ВОЉНИ
ЕКОНОМО ШТЕДЉИВУ
ТРАЈНУ
И СИГУРНУ

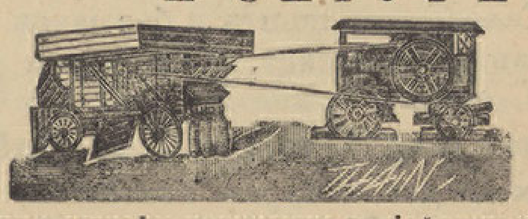

Моторну вршаћу гарнитуру за јефтину **цену** и под повољним, за отплату роковима уз **потпуну гаранцију** набавити, онда се обратите на фирму

SZÜCS ÖDÖN

Budapest, Nagymező utcza 6[illegible].

Ценовници као и предрачун на захтев шаљу се франко бадава. 331 17—20

„ДЕСАНКА КРЕМ“

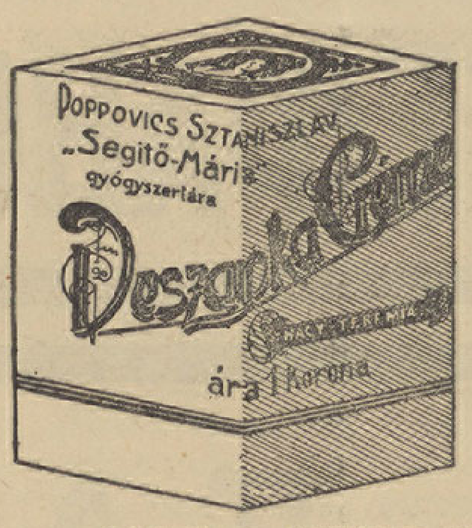

НАЈИДЕАЛНИЈЕ УЛЕПШАВАЈУЋЕ СРЕДСТВО НА СВЕТУ!

После крема употреба пудера сасвим је излишна. Може се добити у свима апотекама, дрогуеријама, парфимеријама и у већим помодним радњама. У ком месту нема, нека поруче код апотекара

СТАНИСЛАВА ПОПОВИЋА
у NAGYTEREMIA (Torontál m.)

Најмању поручбину тачно и брзо извршујем са поштанским пошиљкама. Код 3 комада шаљем франко. Цена 1 круна. 743 24—

НОВОПРЕУРЕЂЕНА СТАКЛАРСКА ТРГОВИНА
ЛУДВИКА ВУРСТА НАСЉЕДНИКА
ФИЛИПА АЛМОСЛИНО
У НОВОМ САДУ, у дунавској улици бр. 32.

препоручује п. н. грађанству Н. Сада и околице **своје ново, добро сортирано стовариште**

СТАКЛАРСКО ПОРЦУЛАНСКЕ РОБЕ

као **најновијих и најмодернијих лампи, сервиза — за ручавање, — за кафу, за умивање и разних других лепих порцуланских ствари и посуђа. Огромни избор у кина-сребрним и алпаку есцајга** (бештеку) и другим разним лепим **стварима од кина сребра и теракоте** згодне за поклоне.

За сватове и свечаре највећи избор посуђа. За препродавце и кафеџије, којима ће се продавати по сниженој цени на велико, ванредно је добро сортирана радња у стакленим и порцуланским стварима. **За столаре и подузимаче** највећи избор белгијског и обичног стакла за прозоре — у добром квалитету.

Цене су строго утврђене — али зато **јефтиније него игде,** те је у интересу самих поштованих муштерија, да пре но што своју потребу подмире, прегледе моје огромно ново сортирано стовариште. 682 4—6

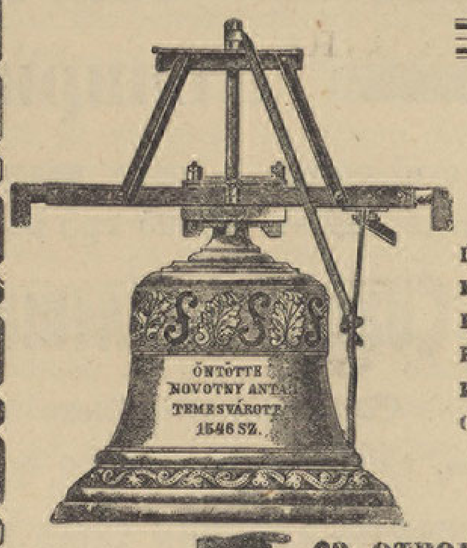

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА
ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА
АНТОНА НОВОТНИЈА
У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

Препоручује се — **са гаранцијом на више година** — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем 1626 25—52

од мене израђена и много пута одликована

са отвореним одушкама провиђена звона

која су у горњем делу — као виолина са отвором у виду фигуре S провиђена и која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако уједном патентирано звоно од килограма изједначује са звуком других по старој системи звона од 461 килограма.

Даље препоручујем **козе за звона** од кованог гвожђа, у торњу слободно стојеће; **звона или шоље за сатове** од метала, **прављење старих звона са крунама** од кованог **гвожђа**

Илустровани ценовници и прорачун трошка бесплатно и франко.

На миленарској земаљ. изложби у Будимпешти 1895. награђена са великом миленарском медаљом

Јединствено у својој врсти

РУСАНДА

лековито блатно купатило,

које превазилази сва купатила те врсте, па чак и међународна купатила.

Жељезничка пошта и брзојавна станица: **Меленце**, жупа торон = талска јужна Угарска. =

Отворено је од 15. маја до 15. септембра.

Имаде два модерно намештена хотела са 74 лепе и чисте собе.

Лекари стручни ауторитети у купатилу ординирају.

Препоручује се за **гихт**, кроничан реуматизам у зглавковима, скрофуле у свим облицима, кожне болести, које иначе све шмиркуле сузбијају, **Psorlasis**, **Prurigo**, крволипње код женских, као и против живчаних и кошчаних болести.

Лечи сигурно са успехом, и застарели Lues. Ванредна мађарска кујна, права и чиста вина, салон за читање са гласовиром, билијар, куглана, велики цветни парк, са дебелом ладовином и клупама за одмарање. 560 5—7

Дневно музични концерат.

Проспекти на захтев шаљу се бадава.

МОДЕРНА ПЕЦАРА

ШЉИВОВИЦЕ

И ВЕЛИКИ ДЕПО

лепо уређен, са потпуним справама снабдевен, са **400 хект. чисте шљивовице и 300 хектолитара доброг вина**, на најживљем месту, великим бројем сталне муштерије, у најнапреднијој вароши у Славонији, жели власник озбиљном подузимачу под услови до крајности повољним

одмах продати или под рачун издати.

Упит на администрацију овога листа. 766 2—6

МОЛОВ Сајдлички прашак

Само права кад свака кутија и сваки прашак заштитну марку и подпис **A. Moll** носи.

МОЛОВ САЈДЛИЧКИ ПРАШАК је за оне, који пате од стомака невадмашимо средство, јер јачају стомак и успешно дејују на варење и пријатно је средство против затворене столице, те испред свију других пургатура, пилула, горких вода и т. д. имаде првенство.

Цена је оригиналној боци 2 круне.

Фалзификати се судски прогањају.

Молова Францова ракија са соли

Само права кад свака боца носи заштитну марку **A. Moll-a** и кад је са оловном пломбом затворена.

МОЛОВА

Францова ракија и со

је особито средство за мазање код севотина, зглавкова и при назебу најбоље кућевно средство, јер успешно лечи мускуле и нерве.

Цена је пломб. ориг. флаши 2 круне.

Главно отправништво од апотекара

А. Мол, ц. и дворски ливерант

1. новембра: **Budapest, IV. Muzeum-körút 13.**

У стовариштима провинције треба искати искључиво препарате А. МОЛ-а. 407 53 –

СТЕФАНОВИЋЕВА

КАВА

63 20—

По закључку српске православне црквено школске скупштине држане дана 20. марта о. г. овијем се расписује

натјечај

на упражњено мјесто учитеља и учитељице на српској православној основној школи у Високом. Плата је учитељу 1300 К годишње са станом и огријевом, а учитељици 840 К са огријевом.

Учитељ је дужан предавати прописане предмете у III. и IV. разреду; општинско пероводство водити и цркви пјевати за десном пијевницом.

Учитељица је дужна предавати прописане предмете у I. и II. разреду и ручни рад у свима разредима Првенство има учитељица неудата.

Молби својој ваља приложити:

1.) Матуралну свједоцбу.

2.) Свједоцбу о коректном и моралном владању,, издану од надлежне политичне власти.

3.) Свједоцбу о припадности Босне и Херцеговине, односно Аустро-Угарске монархије.

Вјешти коровођству, имаће од овдашњег пјевачког друштва посебну награду према погодби.

Молбе ваља упутити на потписани црквено школски одбор до 29. јуна о г.

У Високом, 1. маја 1911.

Српски православни црквено школски одбор.

761 2—3

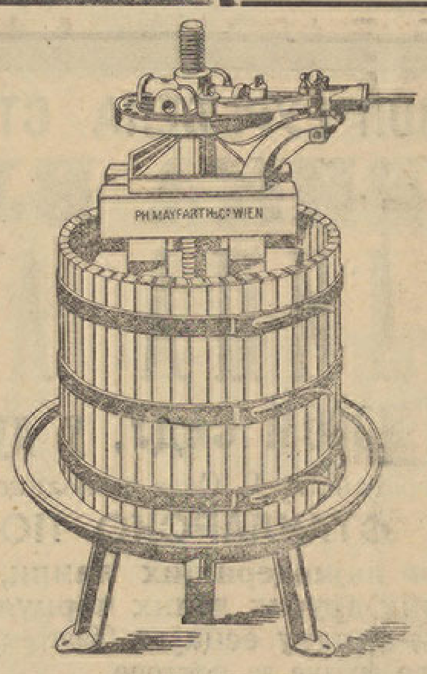

Наше најмодерније уређено шпецијално фабричко подузеће постоји

ОД 40 ГОДИНА НА ЧЕЛУ

„фабрика“ разних пресова и ужива у стручњачким круговима

најбољи глас и реноме.

Тражите нарочити илустровани ценовник под бр. 311. у којем су разни пресови за вино и за воће, као и потпун намештај разних справа за цеђење и отакање вина, хидрауличних пресова, млинова :: за воће крунилица и опипалица за грожђе и т. д. ::

Преко 680 разних одличија и првих награда и т. д

776 2 12 **Ph. Mayfarth & Co**

траже се заступници **Wien**, II. Taborstrasse 71. траже се заступници

АСПИРИН

Пошто имаде многе субстиција од правог аспирина, то молимо аспирин само у облику наших

Аспирин—Таблета

по овој слици је само **оригинално паковање** (1 стаклена цев са 20 комада таблета по 05 гр.) може се добити по цени 1 круна и 20 пот.

Свака таблета носи Жиг Аспирин.

Само такове таблете пружају гаранцију за исправност препарата, све друге треба као не исправне одбацивати

Тражите Аспирин само по нашим оригиналним таблетама.

Farbenfabriken vorm. **Friedr. Bayer & Co.,**

Elberfeld und **Leverkusen** b. Mülheim a. Rhein.

Српска штампарија дра Светозара Михетића у Новом Саду.